

Някои аспекти на обезболяването в клиничната практика и лекарствени препарати за консервативно лечение на болка и фебрилни състояния

Проф. Иван Смилев, дмн

Катедра по анестезиология и интензивно лечение, МФ – София

Един от съществените елементи в стремежа за добро психично и физическо здраве е борбата с острата и хронична болка. Според съвременните схващания острата болка е симптом, а хроничната – отделно заболяване. Съгласно препоръките на Световната организация за борба с болката (IASP), възможността за лечение на болката е част от основните човешки права.

Общ принцип на ненаркотичните аналгетици

Общият принцип на ненаркотичните аналгетици е прекъсване на синтеза на простагландините и тромбосана, което настъпва при разграждането на арахидоновата

киселина под влияние на ензимите циклооксигеназа и липооксигеназа. Аналгетичният ефект е с предимно периферен механизъм – потискане синтеза на ендогенни алогени, болкопродизвикващи вещества като брадикинини, субстанция P, глутамат, аспарат, каинат и др., без повлияване на емоционалната компонента.

За консервативно лечение на острата болка се използват най-вече нестероидни противовъзпалителни средства – аспиринацетилсалицилова киселина, метамизол, парацетамол, ибупрофен, индометацин, диклофенак, кеторолак, COX 2-инхибитори, алфа 2-агонисти и др. При по-тежките случаи в съображение влизат спазмолитици, наркотични аналгетици, локални анестетици

и блокади, физиотерапевтични методи, акупунктура и др.

Консервативното лечение на хроничната болка също започва с лечение на основното заболяване, но към терапията се добавят анксиолитици, седатива, антидепресанти и др.

Лекарствени препарати за консервативно лечение на болка и фебрилни състояния

ANALGIN® / METHAMISOL

Форми: ANALGIN® tabl. 500 mg;

ANALGIN amp. 500 mg/ml – 2 ml.

Аналгинът е най-предпочитаното болкоуспокояващо средство в България. Повлиява болката чрез засилване на освобождаването на бе-

та-ендорфини в ЦНС, потиска COX 2 и намалява синтеза на простагландини. Има централен и периферен антипиретичен ефект, както и по-слаб противовъзпалителен и спазмолитичен ефект. Индикации: болков синдром от различен произход: главоболие, зъбобол, невралгии, неврити, миалгии, травми, изгаряния, постоперативни болки, фантомна болка, дисменорея, бъбречни и жлъчни колики. ANALGIN® се ползва и като антипиретично средство в комплексната терапия на остри и хронични възпалителни заболявания от различен произход.

Обичайната доза при възрастни е 2–3 пъти по 250–500 мг дневно, а максималните дози са 1 грам – еднократна и до 3 грама – за 24 ч.

При деца под 15 години се прилага по 1/2 таблетка 2–3 пъти дневно.

ANALGIN® амп. 500 мг/мл – 2 мл се използва за краткотрайно повлияване на остри умерено силни до силни болки и като антипиретично средство при състояния, съпроводени с висока температура, неповлияващи се от друга терапия; прилага се интрамускулно, тъй като съществува риск от появата на анафилактичен шок при пациенти със свръхчувствителност към метамизол или пиразолонови препарати.

При възрастни и деца над 15-годишна възраст обичайната доза е 2–3 пъти по 1–2 мл дневно, като при първа възможност се преминава към пероралната форма.

Рискът от възникване на агранулоцитоза след прилагане на метамизол е минимален и не е по-голям от 1,1 случая на 1 милион души (проф. Витан Влахов – Българско медицинско дружество по клинична фармакология). Ниският риск от развитието на нежелани реакции очертава метамизола като високоэффективно и безопасно лекарствено средство в съвременната противоболкова терапия.

PARACETAMOL

У нас се произвежда PARACETAMOL Sorpharma syg и PARACETAMOL tabl. 500 mg. PARACETAMOL има централен и периферен аналгетичен и антипиретичен ефект. Блокира COX 3 и инхибира синтеза на простагландините. При хиперпирексия блокира ензима простагландин-синтетаза в хипоталамуса. Началото на действието му е 30–120 минути след

прием.

Индикациите за използване на PARACETAMOL Sorpharma syg и PARACETAMOL tabl. 500 mg са: фебрилитет и болки при простудни състояния, остри възпалителни заболявания, инфекциозни заболявания и след имунизации.

Обичайната доза за PARACETAMOL Sorpharma syg при деца до 12-годишна възраст е 60 мг/kg/24 часа, разделена на 4 или 6 приема, т. е. около 15 мг/kg/ на 6 часа.

При деца под 3-месечна възраст – по 10 мг/kg – само по лекарско предписание.

PARACETAMOL tabl. 500 mg се ползва при възрастни и деца над 12 години – по 500–1000 мг 3–4 пъти дневно.

Максимална дневна доза: 4000 мг (8 таблетки). Интервалът между два приема трябва да е 4–6 часа, а продължителността на лечението не трябва да превишава 10 дни.

При деца от 6 до 12 години: 3–4 пъти по 250–500 мг дневно. Продължителност на лечебния курс – не повече от 5 дни. Под 6-годишна възраст тази лекарствена форма не се препоръчва.

PARACOFDAL®

Паракофдалът е комбиниран лекарствен препарат с аналгетично, антипиретично и антитусивно действие. В неговия състав влизат парасетамол – 200 мг, метамизол (аналгин) – 300 мг, кодеин фосфат – 20 мг и кофеин – 30 мг.

Индикации: главоболие, болки след операции или травми, зъбобол, невралгия и неврити, болезнена менструация и повишена температура при простудни заболявания.

Кодейн фосфатът е произведен на морфина, влияе на опиатните рецептори в главния мозък и потенцира аналгетичния ефект на парацетамола и метамизола; потиска рефлексна кашлица. Ефектът му се проявява 30–60 минути след прием и трае 4–6 часа. Кофеинът улеснява проникването на аналгетиците през кръвно-мозъчната бариера. В комбинация с парацетамол дозата на последния може да бъде намалена с 40 %. Стимулира дишането. Психостимулиращият ефект преодолява седативния ефект на другите съставки. Предпазва от развитието на колапс. Дневната доза е 100 мг (чист кофеин).

Добрият ефект на PARACOFDAL® се дължи на синергизъм на действие на отделните съставки, стабилност и възпроизводимост във времето и намален риск от нежелани реакции. Не потиска кръвосъсирването, не гразни гастроинтестиналния тракт. Подходящ е за превенция и борба с болката и при медицински манипулации в амбулаторната стоматологична, УНГ, офталмологична, урологична, гинекологична, ортопедична и др. практики. Отпуска се без зелена рецепта.

BUSCOLYSIN®

При редица болестни симптоми болката се дължи или се подсилва от спазъм на гладката мускулатура. Тогава освен чист аналгетик е уместно да се прилага и спазмолитици.

Форми: BUSCOLYSIN® – tabl. 10 mg; BUSCOLYSIN® амр. – 20 mg/ml – 1 ml.

Таблетната форма BUSCOLYSIN® се прилага при възрастни и деца над 12 години 2–4 пъти дневно по 10–20 mg (1–2 таблетки).

Максималната дневна доза е 80 mg, а при деца от 6 до 12 години: по 10 mg (1 таблетка) 3 пъти дневно.

Инжекционен разтвор BUSCOLYSIN® се прилага интрамускулно или бавно интравенозно, разрежда се с използваните в практиката разтвори за парентерално приложение. При възрастни дозата е 10–20 mg 2–4 пъти дневно, а максималната дневна доза е 100 mg. Прилага се и при деца над 6 години при тежки спастични състояния: по 0,3–0,6 mg/kg тегло 2–4 пъти дневно; максимална дневна доза 1,2 mg/kg.

Най-честите индикации за употребата на BUSCOLYSIN® амр. са: спазми на гладката мускулатура на стомашно-чревния тракт, жлъчните пътища, урогениталната система; премахване на спазми на гладката мускулатура на родовите пътища по време на раждане, лохиометра, мануално отделяне на плацентата, спастична дисменорея, като помощно средство при започващ и непълен аборт.

Използва се също за отпускане на гладката мускулатура и намаляване на секрецията при ендоскопски инструментални изследвания и процедури. □